

Girona, 18 i 19 de novembre 2010

El repte d'integrar-se a una nova cultura en l'adolescència.

Poden ajudar els amics de l' Institut?

Ibis M. Álvarez, M. Reyes Carretero, María Ll. Pérez-Cabaní, Ester Rafel ,
Berta Vall

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Contacte ibismarlene.alvarez@uab.cat

Punt de partida

- Actualment, a Catalunya, l'escola és un espai de cohabitació on els adolescents immigrants construeixen i consoliden la seva identitat
- Les relacions d'amistat determinen en bona mesura el grau d'aprenentatge de la cultura del país d'acollida així com la vinculació simbòlica amb la societat que els acull.

Objectiu de la recerca*

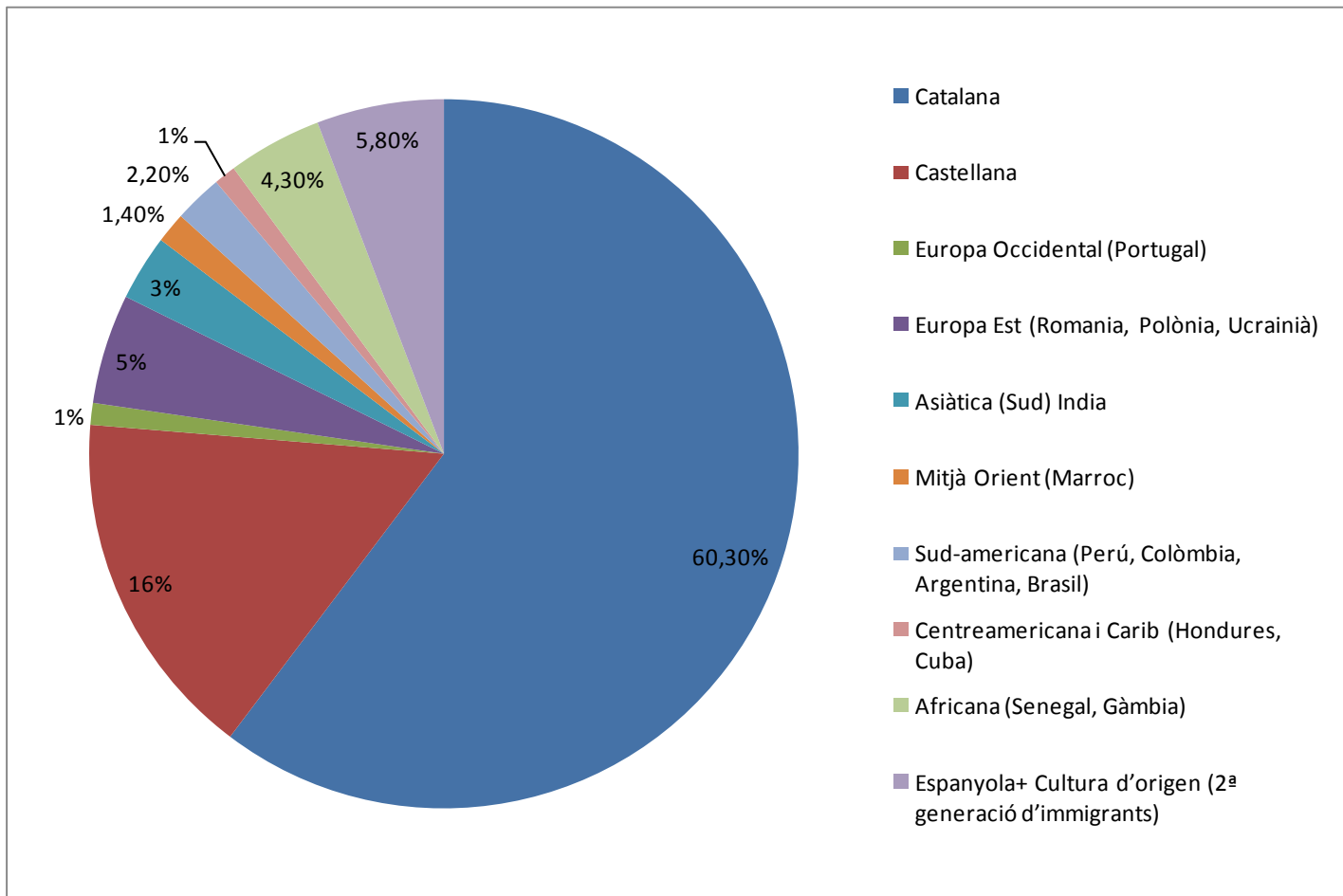
- Conèixer si la relació d'amistat constitueix un escenari propici per a la integració dels adolescents immigrants a Catalunya

* Projecte de recerca amb suport de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca Aplicada en Immigració (Referència ARAFI 2009- 100015).

Context

- En la investigació varen participar un total de 139 estudiants de 4° d'ESO
 - Sis grups classe de dos Instituts de la comarca de La Selva a la província de Girona
 - 27% (n=38) d'origen estranger
 - 57% (n=18) de sexe femení.
 - Edats entre els 15 i els 17 anys.

Composició de la mostra

Metodologia

Escala d'Aculturació (*Index of Acculturation*)

✓ adaptada de Ryder, Alden & Paulhus (2000)

Qüestionari sobre la Qualitat de l'Amistat (*Measuring Friendship Quality*)

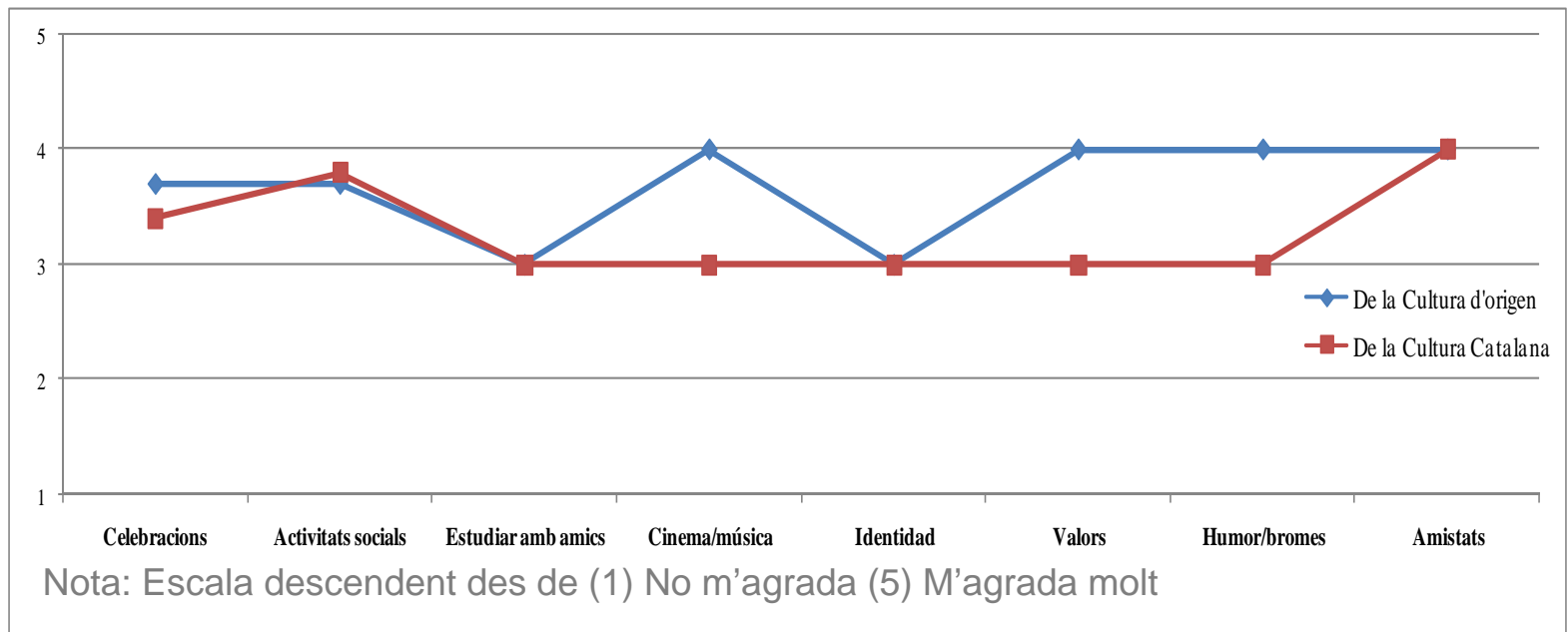
✓ adaptat de Bukowski, Hoza & Oivin (1994)

Qüestionari sobre Suport Acadèmic dels Iguals (*Peer Support for Academics*)

✓ adaptat de Fulgini (1997)

Primera observació

Favorable aproximació a la cultura catalana

Escala d'Aculturació (Exemple d'ítem)

Vull tenir amics catalans

1 2 3 4 5

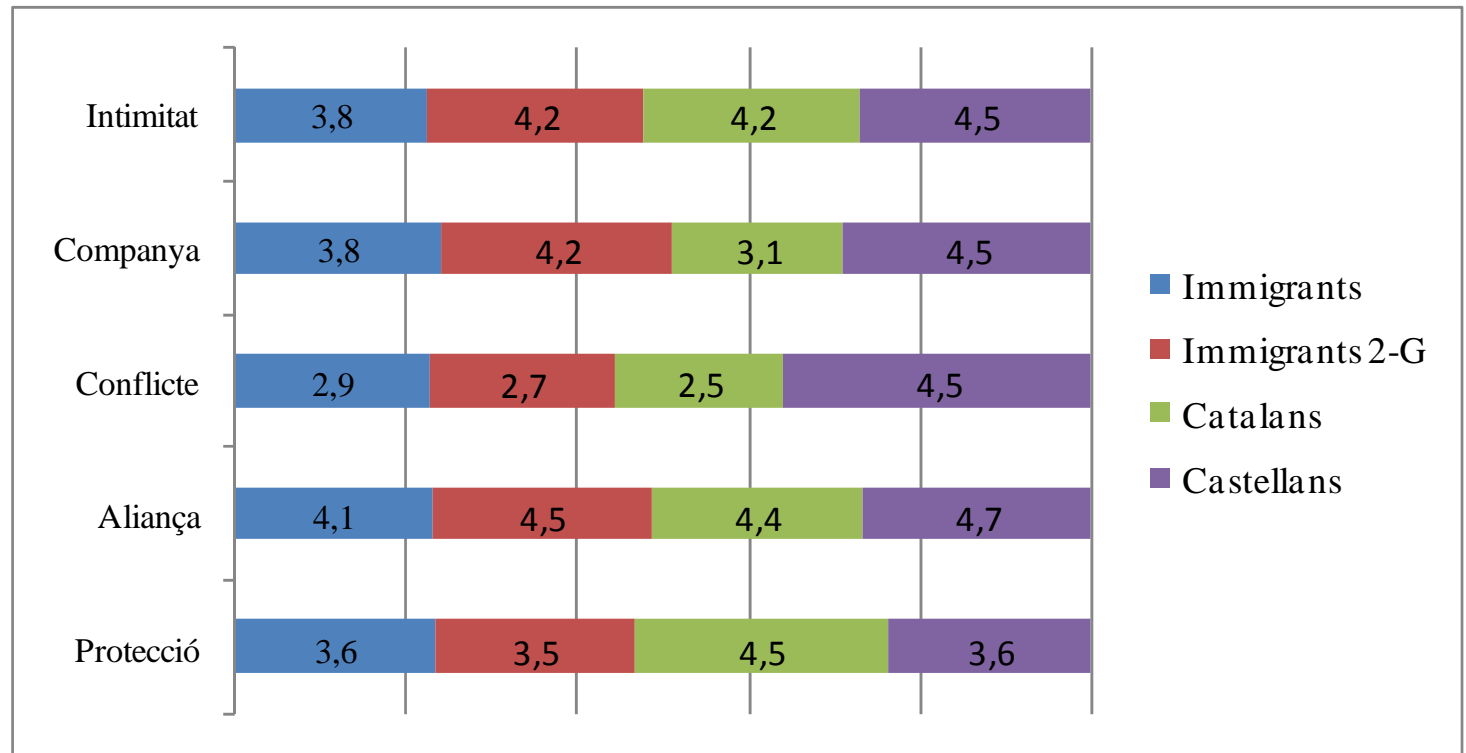
Vull tenir amics de la meva cultura tradicional

1 2 3 4 5

Segona observació

- Els amics dels adolescents pertanyen, majoritàriament, a la mateixa cultura.
- Existeix baixa reciprocitat de l'amistat dels adolescents immigrants en el context escolar.
- Els adolescents estableixen entre ells amistats de qualitat.

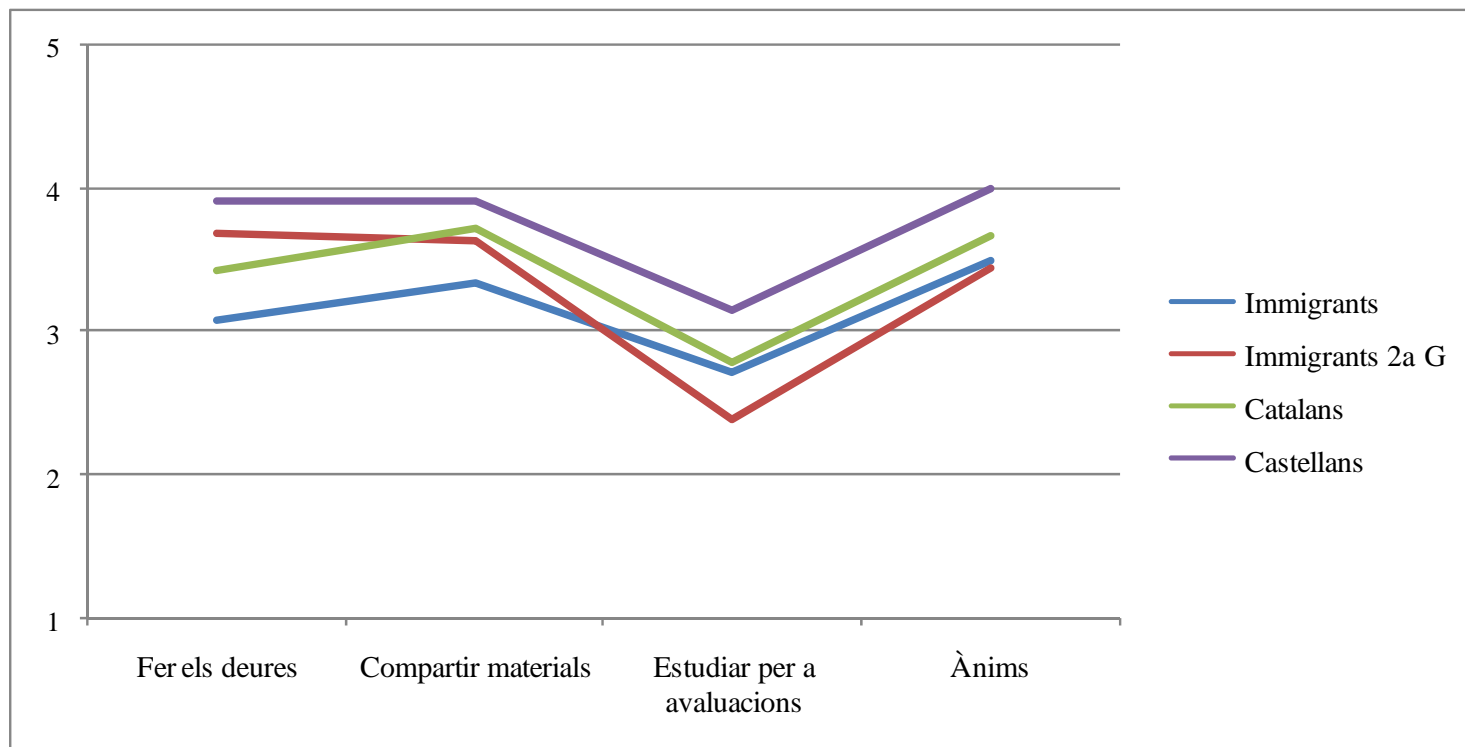
Indicadors de qualitat de l'amistat

Nota: Els valors en les columnes indiquen, per a cada subgrup, la mitja amb la qual s'avalua la dimensió que qualifica l'amistat en una escala descendent des de (1) Mai (5) Amb molta freqüència

Tercera observació

- Els adolescents d'origen estranger perceben menys suport acadèmic per part dels amics

Nota: Escala descendent, des de (1) Quasi mai fins a (5) Amb molta freqüència

Conclusions

Els resultats ratifiquen la importància que s'atribueix a la relació d'amistat pels adolescents immigrants.

En canvi, generen dues preocupacions:

1. Els amics tendeixen a finançar llaços de la cultura d'origen.
2. Entre els adolescents immigrants fallen les expectatives respecte a la reciprocitat de l'amistat i al seu suport per superar dificultats dins del context escolar.

Perspectives de la recerca

- L'objectiu final d'aquesta investigació és oferir algunes pistes que ajudin a potenciar els valor de l'amistat, tant per a facilitar l'intercanvi cultural com per a optimitzar els seus inqüestionables tributs a l'ajustament social i especialment, a l'ajustament escolar.
- S'imposa ampliar aquest estudi amb una mostra més àmplia i investigar amb més profunditat, mitjançant un enfocament qualitatiu i focalitzat en aquells aspectes relatius a l'origen i les vivències de les relacions d'amistat dels adolescents immigrants en el context escolar.

Referències

- Aparicio, R., Portes, A i Haller, W. (2009). La 'Segunda generación' en Barcelona: Un estudio longitudinal. Informe de investigación. Consultat el 11/10/2010 a http://www.migracat.cat/categoria/recerques/reerca_a_fons/
- Bukowski, W. M., Hoza, B. & Boivin, M. (1994). Measuring friendship quality during pre- and early adolescence: The development and psychometric properties of the friendship qualities scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 11,(3), 471-484.
- Comas, M.; Molina, E. i Tolsanas, M. (2008). *Identitats. Educació, immigració i construcció identitària*. Col·lecció: Conciutadania Intercultural. Núm. 6
- De Miguel, V. I Carvajal Gutiérrez, C. (2007). Percepción de la inmigración y relaciones de amistad con los extranjeros en los institutos. *Revista Migraciones*, 22, 147-190.
- Essomba, M.A. (2008). Procesos y dinámicas de construcción identitaria entre adolescentes inmigrados. Hacia una cultura educativa del reconocimiento. *Revista de Educación*, 346, 217-243.
- Fuligni, A. J. (1997). The academic achievement of adolescents from immigrant families: The roles of family background, attitudes, and behaviour. *Child Development*, 68(2), 351-363.
- Ryder, A., Alden, L., & Paulhus, D. (2000). Is acculturation unidimensional or bidimensional? A head-to-head comparison in the prediction of personality, self-identity, and adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79 (1), 49-65.
- Wentzel, K., McNamara B. & Caldwell, A. (2004). Friendships in middle school: Influences on motivation and school adjustment. *Journal of Educational Psychology*, 96 (2), 195- 203.